

2. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. Наука в університетах // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah>

3. Закон України «Про вищу освіту» (остання редакція від 01.01.2019 року), № 1556-VII [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

УДК 338.378:33.01

Цимбаленко Н.В., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну

ПОНЯТТЯ НЕБЕЗПЕКИ, ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКУ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗВО

Наслідки фінансово-економічної та соціально-політичної криз в Україні обумовлюють необхідність протидіяти численним загрозам на всіх рівнях управління з метою забезпечення економічної безпеки соціально-економічних систем, однією з яких є система вищої освіти. З огляду на важливу роль вищої освіти при побудові фундаментальних основ суспільства, особливо важливим завданням на сучасному етапі соціально-економічного розвитку є забезпечення економічної безпеки ЗВО та системи вищої освіти в цілому, що вимагає вдосконалення відповідного категоріального базису. Зокрема, потребують уточнення такі категорії, як «ризик», «загроза» і «небезпека» в контексті дослідження економічної безпеки вітчизняних ЗВО.

Так, аналіз наукових праць [1-3] дозволив зробити висновок про відсутність єдиного підходу до трактування поняття ризику. При цьому більшість науковців відмічають, що ризик відображає імовірність виникнення додаткових втрат. Можливість отримання додаткових позитивних наслідків як одна з характеристик ризику розглядається науковцями значно рідше [1, с. 18]. В науковій літературі ризик часто розглядається як результат дії об'єктивних

обставин [4, с. 192], або як суб'єктивне явище, а саме непередбачуваний результат ухвалених рішень [2, с. 22-23]. Крім того, ризик може призвести до відхилення від запланованих чи прогнозних результатів [1, 2].

Близькими до ризику є категорії «загроза» та «небезпека». Так, результатом впливу загроз на діяльність економічних суб'єктів є збитки, шкода, втрати [1], які в решті решт призводять до небажаних змін у діяльності суб'єкта економіки і навіть припинення його діяльності [3, т. 3, с. 95]. Загрози діють лише на роботу окремих ланок економічних суб'єктів, несуттєво впливаючи на їх діяльність в цілому. Неефективна протидія загрозам призводить до зростання їх кількості та переростання у негативний процес, який призводить до погіршення результатів діяльності [5, с. 30].

Слід зазначити, що в науковій літературі відсутній єдиний підхід до характеристики співвідношення категорій «загроза» і «небезпека». Так, у праці [6] загроза визначається як найбільш конкретна та безпосередня форма небезпеки, або сукупність умов і чинників, що створюють небезпеку. Водночас, загроза може бути також визначена як «... наслідок небезпеки у вигляді об'єктивного чинника потенційно негативної дії» [4, с. 192]. При цьому поняття небезпеки у науковій літературі визначається як «можливість якогось лиха, нещастя, якоїсь катастрофи, шкоди і т. ін.» [3, т. 5, с. 246].

В цілому, аналіз наукової літератури став основою для конкретизації категорій «ризик», «загроза» та «небезпека» в контексті дослідження економічної безпеки ЗВО. Зокрема, під ризиком пропонується розуміти: невизначеність наслідків (позитивних і негативних) дії об'єктивних і суб'єктивних чинників, що може призвести до відхилення показників діяльності від запланованих. Негативний вплив чинників на діяльність суб'єктів економіки перетворює їх на загрози та небезпеки. При цьому небезпекою пропонується розуміти конкретне об'єктивне явище (процес), що впливає, або може вплинути на діяльність суб'єкта економіки в цілому. Під загрозою, в свою чергу, пропонується розуміти явище (процес), або їх сукупність, що негативно впливають, або можуть вплинути на окремі

функціональні складові (елементи) економічного суб'єкта.

Так, діяльність вітчизняних ЗВО в умовах трансформаційної економіки, євроінтеграції та глобалізації є ризиковою, оскільки існує імовірність відхилення результатів (показників) діяльності від їх запланованих рівнів в результаті дії значної кількості чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. При цьому, євроінтеграцію та глобалізацію, а також кризові явища в суспільно-економічній системі України слід розглядати як небезпеки для ЗВО, оскільки вони можуть негативно впливати на діяльність вітчизняних закладів вищої освіти в цілому на основі реалізації значної кількості загроз окремим аспектам діяльності ЗВО.

В цілому, негативний вплив чинників зовнішнього середовища на діяльності вітчизняних закладів вищої освіти є імовірним, але не обов'язковим. Усвідомлення керівництвом ЗВО ризикованості діяльності на ринку освітніх послуг, виявлення і аналіз існуючих загроз та адаптація діяльності до чинників, що їх створюють, дозволяє перетворювати загрози на можливості, а небезпеку євроінтеграції та глобалізації на перспективний напрямок трансформації системи вищої освіти України.

Література

1. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємств : монографія / С. М. Лаптев та ін. ; за ред. Копитко М. І. – К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 508 с.

2. Ястремський О. І. Основи теорії економічного ризику : Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : «АртЕк», 2001. 248 с.

3. Словник української мови / за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970-1980.

4. Рудніченко Є. М. Загроза, ризик, небезпека: сутність та взаємозв'язок із системою економічної безпеки підприємства. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2013. – № 25 (1). – С. 188-195.

5. Березовський Ю. Суспільство : пріоритет на завтра : про стан та

перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Освіта. 2003. № 14/15. С. 2-3.

б. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность) / под ред. Е. А. Олейникова. М. : ЗАО «Бизнес-школа «ИнтелСинтез», 1997. 288 с.

УДК 377.091.313

Шацька З.Я., к.е.н., доцент
Шацька М.С.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В сучасних умовах освіта є одним із найважливіших факторів, які забезпечують економічний розвиток України. Саме освіта значною мірою обумовлює завтрашній день планети та світового співтовариства в цілому, в якому зростає розуміння ролі освіти як інструмента стійкого розвитку і забезпечення добробуту людей [1].

Модернізація української освіти безпосередньо пов'язана з її інтеграцією в європейський освітній простір. Щоб вийти на один рівень із розвинутими країнами Європи і світу, українська освіта має пройти «європейський шлях», запозичити з діяльності європейських університетів все те найкраще, що робить європейську освіту найбільш визнаною і конкурентоспроможною у світі [3]. Щоб досягти цієї мети необхідно детально вивчати закордонний досвід та запроваджувати в діяльності вітчизняних ЗВО інноваційні методи навчання, одним з яких є метод проектів або проектна технологія навчання.

В установчому документі UNESCO «Вища освіта у глобалізованому суспільстві» виділяється чотири ключові аспекти глобалізації, які безпосередньо впливають на вищу освіту і формування її міжнародного характеру, одним з яких є нововведення в галузі інформаційно-комунікаційних технологій [5]. Саме стрімкий розвиток технологій в різних галузях знань зумовлює використання новітніх методів навчання і в освіті. Одним з провідних